

REPUBLIKA HRVATSKA
ETIČKO POVJERENSTVO

KLASA: 013-01/24-02/04

URBROJ: 5990-24-01

Zagreb, 15. travnja 2024.

PRIOPĆENJE

ETIČKOG POVJERENSTVA
U IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Dana 15. travnja 2024. u 14.00 sati u sjedištu Etičkog povjerenstva održana je četvrta sjednica **Etičkog povjerenstva u izborima zastupnika u Hrvatski sabor.**

Etičko povjerenstvo jednoglasno je usvojilo dnevni red 4. sjednice i zapisnik 3. sjednice Povjerenstva.

Na sjednici Povjerenstva razmatrane su slijedeće prijave:

-Glavni tajnik Hrvatske Demokratske Zajednice podnio je 14. travnja 2024. prigovor na promidžbeni plakat stranke Domovinski pokret, koji je istaknut diljem Hrvatske, a koji je prikazan u članku na portalu Dnevno.hr: <https://www.dnevno.hr/vijesti/osvanuo-plakat-dp-a-na-njemu-stanimirovic-i-plenkovic-zaneke-je-vukovar-pao-za-neke-osloboden-2401740/>, navodeći da se predmetnim plakatom Domovinskog pokreta krše temeljne vrijednosti Izbornog Etičkog kodeksa kojim je propisano da „u predizbornom nadmetanju nije dopušteno pozivati na nasilje, širiti nacionalnu, vjersku ili rasnu mržnju ili bilo koji oblik nesnošljivosti“ što slika i poruka plakata upravo promiče, kao i da nije dopušteno iznošenje laži i insinucija o političkim suparnicima, a upravo je to namjera i svrha ovog plakata.

Etičko povjerenstvo razmotrilo je prigovor, te je izreklo Upozorenje Domovinskom pokretu, KLASA: 013-01/24-03/05, URBROJ: 5990-24-02 od 15. travnja 2024. da su promidžbenim plakatom istaknutim diljem Hrvatske, a koji je prikazan u članku na portalu Dnevno.hr: <https://www.dnevno.hr/vijesti/osvanuo-plakat-dp-a-na-njemu-stanimirovic-i-plenkovic-zaneke-je-vukovar-pao-za-neke-osloboden-2401740/> povrijedili odredbe točke II. podtočke (1) 3. Izbornog etičkog kodeksa. Na temelju točke II. podtočke (3.) Izbornog etičkog kodeksa nalaže se Domovinskom pokretu da bez odlaganja ukloni promidžbeni sadržaj iz izreke ovog Upozorenja i da se javno ispriča zbog počinjene povrede Izbornog etičkog kodeksa. U Obrazloženju je navedeno da je Etičko povjerenstvo većinom glasova utvrdilo da su promidžbeni plakati objavljeni i da svojim sadržajem predstavljaju iznošenje laži i insinucija o političkim suparnicima/ama u odnosu na predsjednika HDZ-a Andreja Plenkovića i HDZ, što je protivno točki II. podtočki (1) 3. Izbornog etičkog kodeksa.

-Gospodin Darko Markušić, glavni urednik Direktno.hr dostavio je upit Etičkom povjerenstvu elektroničkom poštom 14. travnja 2024. u kojem navodi da je u subotu i nedjelju (13. i 14. travnja 2024.) objavljen popis kandidata za Hrvatski sabor homoseksualne orijentacije od strane jedne nevladine udruge, a kako su neki mediji to prenijeli, moli odgovor/očitovanje što činiti s takvim objavama o tome tko je gay zastupnik/zastupnica, je li to kršenje izborne procedure i što će Etičko povjerenstvo učiniti s tim u vezi.

Etičko povjerenstvo razmotrilo je upit, te u Priopćenju KLASA: 013-01/24-08/03, URBROJ: 5990-24-01 od 15. travnja 2024. navodi kako smatra da objava imena kandidatkinje i kandidata za Hrvatski Sabor u medijima koji su istospolne seksualne orijentacije bez njihove pismene privole predstavlja nedopuštenu uporabu osobnih podataka i povredu privatnosti, te da je takvom objavom povrijeđena točka II. Podtočka (1) 4. Izbornog Etičkog kodeksa.

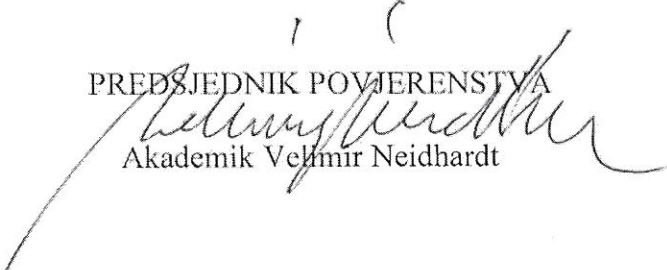
-Gospođa Josipa Brajković Dika, viša projektna koordinatorica GONG-a, u elektroničkoj poruci od 12. travnja 2024. Etičkom povjerenstvu dostavlja molbu za očitovanje u kojoj navodi da skreće pozornost na predizbornu anketu koji provodi agencija/tvrtka 2*1 digital j.d.o.o. registrirana za istraživanje tržišta i ispitivanje javnoga mnijenja, anketirano s broja 01/3782222. Prema dobivenim informacijama, nakon pristanka na anketno istraživanje i nekoliko standardiziranih odnosno uobičajenih pitanja, anketar/ka postavlja pitanje "Želite li na čelu države osobu poput Zorana Milanovića i SDP koji je izgubljen i koji se oslanja na Možemo?" (citirano po sjećanju). S obzirom na to da ispitivanje javnog mnijenja u Hrvatskoj nije regulirano od strane agencija ili nekih drugih strukovnih organizacija, a da rezultati anketa imaju veliku popularnost i važnost u oblikovanju izbornih preferencija birača, podnositeljica navodi kako smatra da je važno s pozicije neovisne institucije i povjerenstva koji brinu za regularnost izbora, upozoriti birače na nevjerođostojne i sugestivne ankete, iza kojih vrlo izvjesno stoje interesi određenih izbornih sudionika.

Etičko povjerenstvo razmotrilo je molbu za očitovanje, te u Priopćenju KLASA: 013-01/24-08/02, URBROJ: 5990-24-01 od 15. travnja 2024. navodi da poziva sve koji provode ispitivanja javnog mnijenja da postupaju sukladno pravilima struke, a nadležne institucije da jasno urede pravila provođenja i objave rezultata ispitivanja javnog mnijenja tijekom izborne kampanje.

-Gospođa Sanja Pavić iz GONG-a, u elektroničkoj poruci od 15. travnja 2024. Etičkom povjerenstvu dostavila je prijavu o korištenju tijela javne vlasti za izbornu promidžbu. U prijavi navodi da je predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković dana 9. travnja 2024. održao skup u Hrvatskoj obrtničkoj komori, što smatra slučajem korištenja tijela javne vlasti za izbornu promidžbu. Na skupu su sudjelovali i drugi članovi Vlade, ministar gospodarstva i održivog razvoja, ministar financija, te kandidat na parlamentarnim izborima gospodin Željko Rainer. Skupu su prisustvovali i članovi uprave HOK-a, uključujući predsjednika Dalibora Kratohvila, te zaposlenici Komore. Prema navodima građana koji su upozorili GONG na skup, zaposlenici su obaviješteni da im se dolazak, odnosno nedolazak na skup „bilježi“, što podnositeljica prijave smatra izravnim oblikom pritiska na zaposlenike za sudjelovanje u izbornoj promidžbi određene političke opcije. Nastavno, s obzirom da je Hrvatska obrtnička komora tijelo javne vlasti, navodi da se radi o kršenju odredbe Izbornog etičkog kodeksa u dijelu jednakosti svih u mogućnostima predizbornog predstavljanja.

Etičko povjerenstvo razmotrilo je prijavu, te u Priopćenju KLASA: 013-01/24-03/06, URBROJ: 5990-24-01 od 15. travnja 2024. navodi da je utvrđeno da predmetna prijava ne ulazi u predmet razmatranja Etičkog povjerenstva, budući da Hrvatska obrtnička komora predstavlja strukovnu organizaciju koja ne spada u kategorije obuhvaćene točkom IV. Izbornog etičkog kodeksa, a to su prostorije u vlasništvu države, jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave.

PREDŠJEDNIK POVJERENSTVA

Akademik Velimir Neidhardt